

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum, Seu Decisiones Casuum

Ad Singulos Decretalium Gregorii Papæ IX. Titulos, & ad consuetum
Referendi modum accommodatæ. Opus Novum

Complectens alteram Decretalium medietatem, videlicet nonaginta duos
Titulos, à Titulo XX. libri III. de Feudis usque ad finem

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1734

Quæstio. An Ludovicus vi secundorum Sponsalium, postquam prima
fuerunt dissoluta, teneatur ducere Amaliam?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62204)

in sui æstimationem æquè ac amore traxerat, difficilem sibi optionem fecerat, quam in conjugem eligeret. Post longiorē deliberationem præ cæteris placuit Petronilla, cui proin fide m dedit per sponsalia. Verum quia plures identidem invisebat, intra limites tamen, quantum sciebatur, modestiæ, ac vicissim plures ipsi inhiabant, accidit, ut pro juvenili inconstantia etiam Amaliæ nova promissione Matrimonii se obstringere attentaret. Hujus perfidiæ, ut vocabatur, certior reddita Petronilla tepide primùm, mox omnino non amplius amavit Ludovicum, & quia simul cœlesti lumine ac Spiritus S. impulsu terrena omnia despicere, seque sanctiori Sponso in Religioso Ordine in perpetuum consecrare statuit, nuntium remissit Sponsalibus cum Ludovico initis, applaudente Amalia, quæ prioris vinculi non ignara jam totum sibi videbatur possidere Ludovicum, cum sua nunc sponsalia dissolutis

prioribus omni impedimento carent. Urget proin Ludovicum, ut ea impleret, & secum pararet nuptias. Sed hunc reperit in amore tepidum, varia excusantem, qui demum, nescio an motu proprio, an suasu alieno, aut parentum consilio Amaliæ in faciem dixit, se nec teneri nec velle illam habere conjugem, sed tertiam à se electam jam esse. Amalia hoc dicto perterrita & vix non in furorem versa omnes vires & Advocatorum operam adhibuit, ut Ludovicum ad se ducendam vel moveret vel compelleret. Et cum alia omnia in casum abire videret, ad Consistorium rem detulit, ut Judex Ecclesiasticus sua auctoritate & competentibus remediis Ludovicum cogeret, ut datæ fidei satisficeret. Unde exarsit & agitata est

Q U Æ S T I O.

An Ludovicus vi secundorum Sponsalium, postquam prima fuerunt dissoluta, teneatur ducere Amaliam?

(R. P. Pichler Decis. T. 2.)

Z z

Haud

HAud modicam favorabilis sententia à Consistorio obtinenda: sponam faciunt Amalia sequentia. 1. Sponsalia secunda fuerunt conditionata, nimirum sub hac tacita conditione, si prior sponsa moriatur, vel renuntiet sponsalibus, ingrediatur Religionem &c. eo enim modo censendus est se obligasse Ludovico Amaliae, sponsae secundae, quo modo valide potuit: sed sub dicta conditione potuit valide se obligare: ergo. 2. Si sponsalia secunda dicantur non inita sub dicta conditione, dicendum est, ea illicitè & cum peccato gravi celebrata fuisse à Ludovico, utpote intendente absolute jus dare Amaliae contra jus jam prius Petronillae datum: sed peccatum nec est asserendum, nec praesumendum, si res sine peccato fieri potuit, uti potuit sub dicta tacita conditione sponsalia promissio altera. 3. Secunda sponsalia fuerunt quoad tempus illimitate inita: ergo sunt valida & obligatoria pro tempore, quo priora sponsalia vel per cessionem prioris sponsae, vel per ingressum Religionis &c. fuerint dissoluta, licet non valuerint vel obligaverint pro tempore, quo durabant priora sponsalia. 4. Siquis post prima sponsalia ducat de praesenti alteram, per hoc Matrimonium probabilius non penitus tollitur obligatio sponsalium priorum de futuro, sed solum suspenditur, quamdiu vivit sponsa de pra-

fenti ducta: ergo etiam dici potest, quod obligatio per fidem secundae sponsae datam suspendatur ad tempus, & urgeat post mortem vel cessionem prioris sponsae, velut sublatò impedimentò. 5. Quando irritatur aliquis actus propter praedictum tertii, non censetur esse irritatus absolute, sed obligat pro eventu, quo cessat alterius praedictum: sic, si quis contrahat cum pupillo, minore, Ecclesia, omiſſis solennitatibus, contractus est quidem irritus, quatenus praedictat pupillo, minori, Ecclesia, non tamen est irritus ex parte contrahentis, sed ipsum obligat, quando contractus non amplius cedit in illorum praedictum, sed in utilitatem. *pr. Inst. de Auth. tutor.* Sic, licet Professio Religiosa, quam quis emittit, inscia vel invita uxore, & sic in ejus praedictum, non valeat ut Professio, & quatenus praedictat uxori, valet tamen ex parte Professionem emittentis in vim voti simplicis castitatis, quatenus tempore ipse petere debitum prohibetur, licet reddere uxori petenti teneatur, quia sic cessat praedictum uxoris. *6. 3. de Convers. Conjug.* Atqui sponsalia secunda irritantur propter praedictum prioris sponsae: ergo non sunt absolute irrita, sed obligant contrahentem pro eventu, quo cessat prioris sponsae praedictum: sed quando prior sponsa cedit jure suo, ingreditur Religionem &c., cessat

ejus præjudicium: ergo. Atque propter hæc rationum momenta, minime contemnenda, obligant in nostro casu Ludovicum sponsæ secundæ Covarruv. 4. *Devet.* 1. part. rap. 4. §. 1. om. 101. Rebellen. l. 4. §. 8. *sect.* 8. *concl.* 4. in f. R. P. Franc. Schmier; ac novissime R. P. Placidus Böckn *in select. additional. lib.* 4. tit. 4. §. 2. *obm.* od. *statisponib.*

Histamen non obstantibus ego propendeo in partem contrariam, & si membrum Confistorii essem, votum meum pro Ludovico dare non dubitarem, ipsum penitus deobligando à secundis sponsalibus, ita ut nec post cessionem prioris sponsæ Petronillæ tenëatur ducere sponsam secundam Amaliam, secutus hac in re Sanchezium l. 1. d. 50. n. 6. Pontium l. 12. de Matrim. c. 14. n. 2. Perezium; P. Wiestner h. t. n. 19. 20. & P. Antoninum Heislinger *in Resp. mor. in causis sponsalit. & Matrimonial.* p. 1. casu 6. §. 5. n. 27. *non* *sub* non

Probatur hæc mea opinio à Sponsalia secunda (nisi expressè adijciatur conditio) verius & merito consentur inita absolute, & absque dicta conditione, si prior sponsa cesset suo jure: vel, si sponsalia priora fuerint dissoluta; cum ista conditio secundis sponsalibus nec insit per se, nec ex dispositione Juris; neutrum enim sufficienter probatur; imò iura promissiones, quibus non adijciatur conditio, habent pro absolute, easque regulari volunt secun-

dum tempus præsens. per l. 83. §. 5. l. 137. §. 4. ff. de V. O. ergo sponsalia secunda Ludovici cum Amalia fuerunt absolute nulla, cum jus uni jam datum dari alteri nequeat, nec obligatio dari absolute ad illicitum, & quæ impleri nequit pro tempore, quo inciperet stringere, sine præjudicio alterius. Atqui, quod absolute nullum est, nullum producit effectum, adeoque nec obligationem conditionalem. 2. Generalis est regula in utroque Jure, quod successu temporis non convalescat, aut vires accipiat, quod ab initio non subsistit. l. 29. ff. de e. 18. in 6. de R. J. non firmatur tractu temporis, quod de Jure ab initio non subsistit e. 18. cit. Sic Matrimonium secundum, quod quis inicit cum alia, adhuc vivente uxore, non firmatur, sed manet absolute invalidum, licet postea solvatur primum per obitum conjugis prius ductæ: sic promissio beneficii non vacantis non incipit valere & obligare, licet postea beneficium per cessionem vel obitum beneficiarii contigerit vacare: sic Professio Religiosa ante ætatem legitimam emissa non convalescit sine novo consensu, licet postea ætas adveniat, & sic impedimentum sublatum sit: atqui Sponsalia secunda cum Amalia ab initio non subsisterunt; ergo. 3. Si maritus sine consensu uxoris Professionem fecit Religiosam nulliter, vi hujus suæ Professionis non est obli-

Z z 2 ga

gatus ad statum Religiosum post mortem suæ uxoris. c. 3. §. 12. de *Convers. Conjug.* si quis post editum votum castitatis contrahat sponsalia cum Caja, non tenetur hanc ducere, licet postea obtineat dispensationem in voto; ergo nec obligatur ducere secundam sponsam vi secundorum sponsalium, licet contingat priora dissolvi per mortem sponsæ primæ, vel per cessionem, aut ingressum illius in Religionem. 4. Promissio facta de re, quæ tempore promissionis physicè erat impossibilis, non obligat in eventum, quo res sit possibilis: ergo nec obligabit promissio de re, quæ tempore promissionis moraliter est impossibilis, uti Matrimonium jam alteriprius promissum, licet postea evadat moraliter possibilis.

Ad opposita sic *¶*. Ad 1. *Neg.* quòd sponsalia secunda fuerint dicto modo conditionata, quia id ex nullo Jure probatur, imò esse ac fuisse absoluta, etiam evincitur ex hoc, quòd alias, si sponsalia secunda haberent dictam conditionem tacitè imbibitam, ea forent omnino semper licita, & conditionatè valida; licitum enim utique est, & conditionatè validum, promittere Matrimonium secundæ sub conditione honesta, qualis utique est hæc, si prior sponsa cesserit suo jure, vel, si aliunde priora sponsalia fuerint dissoluta. Atqui hujusmodi sponsalia secunda,

quibus non specialiter dicta conditio adjicitur, non facile à quoquam, etiam ex Adversariis, pro licitis & conditionatè validis statim initio, dum fiunt, habentur. Certè ipse P. Böckn Adversarius in *tract. de sponsal. tit. 4. n. 1.* expressè docet, sponsalia posteriora esse iniqua, non valere; ergo non censentur inita sub conditione præfata. Eo modo se obligasse censendus est Ludovicus Amalia, sponsæ secundæ, quo modo verba sonant: sed verba sonant promissionem & obligationem absolutam, quæ absolute fuit nulla. Potuisset quidem se obligare sub dicta conditione, sed non voluit, quia nullo modo expressit, nec præsumitur in mente sub conditione præfata voluisse se obligare. Pro retorsione possunt servire exempla superius allata, de contrahente secundum Matrimonium vivente priori conjugè: de promittente Beneficium nondum vacans; & de emitente Professionem ante legitimam ætatem &c. Ad 2. *C. Ma. N. Min.* vel potius *sponsæ*, quod peccatum Ludovici in hoc casu præsumatur; ubi enim aperte aliquid fit vel promittitur contra jus alterius jam quæsitum, cessat præsumptio Juris exclusiva peccati, cum nulla habeat locum præsumptio, ubi aperte constat de opposito. Fortè nullus DD. pro licitis habet Sponsalia secunda, nisi expressè addatur conditio, quæ salvet jus alteri jam

jam quæſitum. Ad 3. hoc ipſo, quod illimitate quoad tempus fuerint inita Sponſalia ſecunda, fuerunt abſolute illicita, & invalida pro omni tempore ac abſolute, quia, quod ab initio non ſubſiſtit, tractu temporis non conualeſcit. Reſpecte te ad allegata exempla de contrahente ſecundum Matrimonium, Profeſſionem faciente ante debitam ætatem &c. Ad 4. *Conſ. Ant. N. Conſ. & pari.* diſparitas eſt manifeſta; quia ſponſalia prima ſtatim initio habuerunt valorem, quem ſolum ſuſpendere, non penitus tollere, potuit Matrimonium poſtea cum alia contractum; e contra Sponſalia ſecunda de futuro ab initio fuerunt invalida, & nullum jus tribuerunt, nec tractu temporis conualeſcere potuerunt. Ad 5. *Major* non eſt abſolute vera. & *Min.* abſolute eſt falſa. *Ma.* quidem, quia nec ullus Juris textus, nec ulla ratio probat, *generaliter* actum, qui irritatur propter præjudicium tertii, obligare pro eventu futuro, quo ceſſat præjudicium, ut patet in Matrimonio ſecundo, promiſſione Beneficii non-

dum vacantis &c. de quibus ſupra. In allatis inſtantiis de contractu cum pupillo &c. & in emitente Profeſſionem invalidam, vim voti ſimplicis habentem ex parte nulliter profeſſi, exſtat ſpecialis diſpoſitio Juris, recedens à Jure Communi, & generali regula, nullas actui invalido vires tribuente ex lapſu temporis, etiam quando ceſſat præjudicium. *Min.* autem eſt abſolute falſa; non enim tam propter præjudicium ſponſæ prioris Sponſalia ſecunda ſunt nulla (cùm multa in alterius præjudicium valide gerantur) quàm propter ligamen, quo perſonæ, quæ per priora Sponſalia jam eſt adſtricta alteri, adimitur jus & poteſtas tam de Jure Naturali quàm Poſitivo ſeruiſus alteri adſtringendi.

De Legatis ſub con-

M
Zz
TL